Aalborg Universitet

I Sverige fisker de med rist

Eliasen, Søren Qvist

Published in:
Fiskeri Tidende

Publication date:
2015

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

Link to publication from Aalborg University

Citation for published version (APA):
Eliasen, S. Q. (2015). I Sverige fisker de med rist. *Fiskeri Tidende*, 10.

General rights
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from vbn.aau.dk on: April 25, 2024

I Sverige fisker de med rist

Teknologi Sorteringsristen er ikke elsket i jomfruhummerfiskeriet - hverken i Danmark eller Sverige. Men Sveriges meget små kvoter på demersale fisk i Kattegat og Skagerrak kan forklare, hvorfor svenskerne alligevel bruges risten

Af Søren Eliasen
IFM - Aalborg

Både danske og svenske fiskere lander jomfruhummer fra Skagerrak og Kattegat. Men der er stor forskel på hvilke redskaber man bruger. I 2013 var de svenske landinger af jomfruhummer knapt 1150 tons. Heraf blev ca. 25 % taget med tejner, 50 % af trawl med sorteringsrist og kun 25 % med seltratrawl. Hele den danske fangst på ca. 2.600 tons blev fisket med seltratrawl.

Der er stor forskel på brug af redskaber – men hvorfor det? Den umiddelbare forklaring er enkel – fra svensk side har man politisk besluttet at fordele jomfruhummerkvoten mellem redskabstyperne med 25 % til tejnefiskeri, 50 % til trawl med sorteringsrist og 25 % til trawl uden sorteringsrist. Det er der en række grunde til.

I Sverige er der dybt vand tæt på kysten – mange steder er der mudderbund med gode levesteder for jomfruhummer. Samtidig er der en grænse 3-4 sømil fra kysten, hvor der ikke må trawles. Den svenske vestkyst byder derfor på meget gode forhold for tejnefiskeri, som omtalt i en artikel i Fiskeritidende i november. I Danmark er der længere fra kysten til tilstrækkeligt dybt vand, hvor der kan være jomfruhummer. Disse områder er samtidig åbne for trawling, så tejnefiskeri ville skabe konflikter mellem forskellige typer af redskaber.

Må fiske målrettet

Med hensyn til trawl gælder samme grundlæggende EU-regler for brug af trawl i både Danmark og Sverige. Alligevel bruger svenskerne sorteringsrist og danskerne seltratrawl

Hovedårsagen til forskellene er, at de svenske fiskere ikke har rettigheder til at fange og lande fisk i samme omfang som de danske fiskere. Vi regner her med demersale arter; Torsk, kuler, kulmule, rødspætter, tunge og hvilling. Det er arter, der i forskelligt omfang kan fiskes sammen med jomfruhummer i et blandet fiskeri.

Af historiske årsager er de svenske kvoter på jomfruhummer og demersale fiskearter meget mindre end de danske. Men svenskerne har også meget mindre kvote på demersale fisk i forhold til jomfruhummer, hvilket har betydning for muligheden for at drive et blandet fiskeri. I 2002 var den svenske kvote på demersale fisk (i vægt) knapt 3 gange større end kvoten på jomfruhummer. I 2013 var kvoten på fisk kun lidt større end jomfruhummer. I Danmark var kvoten på demersale fisk syv gang større end på jomfruhummer, mens den i 2013 fortsat var 4 gange større. Når den svenske fiskekvote er faldet mest skyldes det især at kvoten på torsk er faldet voldsomt. Der var en meget større andel af torsk i den svenske kvote i 2003. Derfor må de svenske fiskere i stigende grad indrette sig på et meget mere målrettet fiskeri med tejner eller sorteringsrist. De danske fiskere kan fortsat drive et blandet fiskeri efter jomfruhummer og fisk i Skagerrak og Kattegat.

Sammenfatning

Forskellene på brug af redskaber til fangst af jomfruhummer i Kattegat og Skagerrak skyldes i første omgang forskelle i regler om fordeling mellem redskabstyper i Sverige. Men bag dette ligger en forskel i naturforhold og tilgængelige kvoter. I Sverige er der trawlfrie områder, som i jomfruhummerfiskeriet kun kan udnyttes med tejner. Samtidige er de svenske kvoter på demersal fisk i dag lige så små som jomfruhummerkvoten. Svenske fiskere har simpelthen ikke rettigheder til blandet fiskeri, til at fiske de demersale arter sammen med jomfruhummer. De er tvunget til at bruge redskaber der sorterer så godt som al fisk ud, tejner eller sorteringsrist i trawl, for at undgå at måtte discarde det meste af fangsten af fisk.

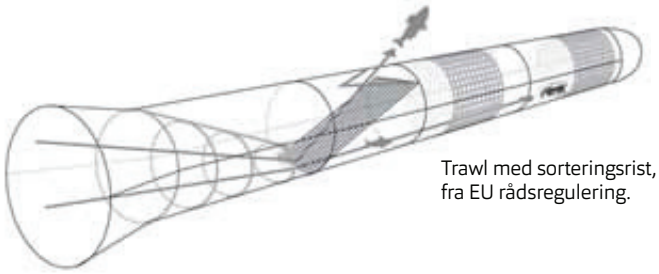

Trawl med sorteringsrist, fra EU rådsregulering.

Brug af vindue eller rist

Seltratrawlet med fangstpose med 90 mm masker findes i forskellige varianter. Fælles er, at de har et sorteringsvindue i toppen af trawlen nogle meter fra fangstposen, hvorfra større individer af især torsk kan undslippe i store masker.

Trawl med sorteringsrist kan være monteret med en fangstpose med 70 mm masker og dermed reducere risiko for at miste fangst fra fangstposen. Til gengæld skal der anvendes en sorteringsrist der er en fast rist med 35 mm afstand mellem rillerne. Større fisk (og de største jomfruhummer) føres langs risten op til en åbning i trawlens top hvorfra de kan undslippe.

Såvel danske som svenske fiskere er bekymrede for arbejdsmiljøet i forbindelse med håndtering af sorteringsristen, og at den især på sidetrawlere øger risiko for at lukke fangst ud under indhalingen.

BÆREDYGTIGT JOMFRUHUMMERFISKERI

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Fond for Regionaludvikling
Vi investerer i din fremtid

Interreg IVA

Projektet

Analysen er lavet i forbindelse med Interreg projektet ØBJ-FISK under EU's regionale udviklingsprogram.

FAKTA

Nationale landinger af jomfruhummer fra Kattegat og Skagerrak i 2013 fordelt på redskabstype (kvote, tons)

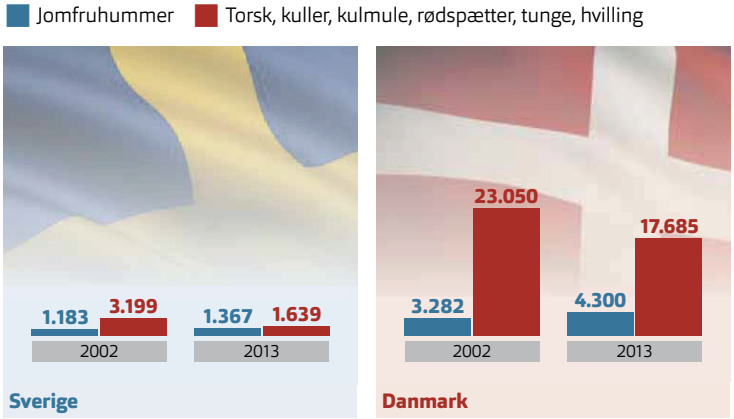

Kilde: Dansk kvotestatistik (FVM) og Sverige: Medlemsstaternes indberetning til EU Kommissionens database - Fisheries Data Exchange System (FIDES).

Landinger fordelt på redskaber 2013 Skagerrak og Kattegat (tons)

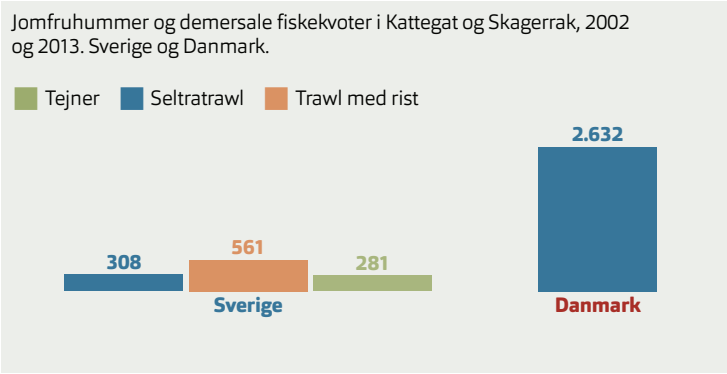

Kilde: Sverige: www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/yrkesfiske/statistik-och-kartor/fangststatistik-yrkesfisket.html - Danmark: Fra dynamisk tabel.